

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 52 Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 25 December 1859. Pris för år: 10 R:dr Riksmünt. XIII årgången.

Militärexercis i Kina.

(Forts. o. sl. fr. N:o 51.)

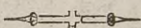
Det finnes många märkvärdiga kinesiska böcker i krigsvetenskapen, hvarur alla tiders härförare kunnat hafva mycket att lära.

Man erhåller inga grader inom arméen i Kina, utan att hafva studerat vi-sa författare inom nämnde vetenskap, i hvilken man erhåller kandidats- licenciats- och doktorsgrad.

Olyckligtvis förlåter det sig med detta lands militäriska såsom med dess civila institutioner; de hafva ej gått framåt, mandchuerna hafva förderfvat dem, för att säkrare kunna böja under oket en nation af 400 millioner själar.

Lägret vid *Yan-che-va* bevisar hur mycken skicklighet, insigt, kraft och vigthet soldaten enskildt besitter. Ryttarne sitta upp på sina hästar och sitta af, i starkaste galopp; somliga äro tillochmed så skickliga, att de styra tvenne hästar på en gång, hållande deras tyglar mellan tänderna. Här äro åtskilliga, som kasta sina spjut med en otrolig precision,

andra åter, som med sina lansar utföra oerhördt svåra manövrer. Men allt detta oakadt lära de svårligen, förenade i kår, kunna strida mot de väldiga europeiska trupperna. Men den tid torde ej vara långt aflägsen, då den kinesiska nationen, en befolkning, lika stor med hela Europas, skall, glömmande sin föräldrade taktik och sina krigsprinciper, antaga ett med nutidens uppfinningar mera öfverensstämmande krigssätt, och härvid begagna sig af de med så mycket snille inrättade förstörelseverktyg, hvilka Rysslands och Vesterns förenade inflytande säkerligen kommer att bringa till Kinesernes kunskap.

Franska expeditionen till Marocko.

Åtskilliga oroliga nomadstammar i trakten mellan franska besittningarne i Algier och gränsen af Marocko, hvilka stammar räknas till det marockanska rikets undersåtare, hade en tid bortåt oroat de franske kolonisterna, plundrat deras resande och till slut öfverfallit en kavalleritrupp, hvarvid många fransmän blef-

vo dödade. Tillfölje häraf beslöt franska regeringen att näpsa orostifterne och för framtiden förekomma dylika tilltag. Till lycka för den nye mohriske regenten, hvilken på samma tid hotades af en invasion af spanska trupper (som sedermera äfven blifvit verkställd), var ej nyssnämnde företag å Frankrikes sida liktydigt med en krigsförklaring mot kejsaren af Marocko och hans undersåter i allmänhet. Det gällde egentligen blott en stam, öfver hvilken, tillfölje af dess boningsplatsers afskiljda läge och långa afstand från regeringens hufvudsäte, den nyssnämnde herrskaren kunde utöfva föga värde. En höfding vid namn Mohammed-ben-Abdallah hade satt sig i spetsen för tre stammar, Zekaras, Beni-Guil och Beni-Snassen; han hade vunnit stort inflytande hos dem genom att uppmana till hvad han kallade ett beligt krig. Franska eröfringen af Algier uppnår snart sin trettionde årsdag, och detta år bör, enligt många muselmäns tro, blifva det sista af deras herravärde. Under sistlidne Augusti och September blefvo dessa

— Hvarför då icke taga längre tid — här är 10 riksdaler, — lät oss stämma möte här om fem år här-
 efter vid samma tid som nu.

— Må göra då, om fem år.

Fem år gingo, och jag fullbordade derunder min akademiska kurs.

Arbetskarlens historia, hvilken jag på det nogaste lyckats utforska vid samma tid, som jag gjorde hans bekantskap, hade dock ingalunda gått ur mitt minne, så mycket mindre, som den försakelse jag underkastade mig då jag ej begagnade tobak under den tid de länta penningarna borde hafva försatt mig dermed, till jag använt dem dertill, — var tillräckligt räknbar, för att hålla händelsen i friskt minne.

På utsatt dag satt jag på samma soffa, som jag satt den aftonen då jag först gjorde bekantskap med den förtrivfede mannen.

Jag satt der länge och väl och tankarne gingo fram och åter, men min arbetskarl sågs ej till.

EN KARDUS GEFLE VAPEN.

Berättelse ur folklifvet.

(Forts. fr. N:o 51.)

annan, som väckte mitt deltagande i allt högste grad, kom mig att anställa hvarjehanda betraktelser, med hvilka jag dock ingalunda vill trötta läsaren, endast det vill jag nämna, att jag helt ofrivilligt kom att tänka på ursprungliga syftet med min promenad, och huru jag stod framför en som kunde hafva ofantligt mera nöje och nytta af riksdalern än jag af min kardus Gefle vapen.

— Hur har du hittills skaffat dig verktyg då? — frågade jag mannen.

— Har lånat mig fram.

— Nåväl — genmätte jag och tog upp min plånbok, hvilken innehöll jemt upp så mycket, som en såg och en yxa borde kunna kosta — du känner mig icke och icke heller jag dig mera än efter hvad du själf berättat mig. — Jag vill låna dig så mycket penningar, att du kan få dig de nämnda verktygen. Du har väl ingenting deremot?

— Hm . . .

— Och du skall få själf sätta ut betalningsdagen, och då skola vi mötas här vid din dotters gräf.

Mannen försjönk i tankar.

— Nå hvad säger du — frågade jag.

— Jo, lät gå, men inom ett år kan jag ej betala, eftersom jag nu arbetar till

Fäkting mellan Fransmännen och marockanska stammen Beni-Snassen.

anatiska människors planer på ett blodigt sätt bragte till utförande, och under general Martimprens befäl afsändes mot dem en armé, hvars viktigaste, med seger krönta, bedrift utgör ämnet för vår illustration.

Hvarjehanda.

De bestraffade korparne. Följande af en zuav berättade tilldragelse visar huru de franska soldaterna i Italien visste att bestraffa bönder, som beständigt uppehöll sig i närheten af arméen och på aftonen efter en slagning brukade smyga omkring på slagfältet för att plundra liken.

Det var om natten efter slaget vid Solferino. Slätten var betäckt med döda. Några grenadierer hade begifvit sig ut ur lögregret för att sofva under mullbärsträden. Den oerhörda ansträngning, de utstått under dagen, gaf dem en tung sömn, blott en af dem vakade, ty han hade fått det uppdrag att, i händelse af allarm, väcka kamraterne. Soldaten fick se några af dessa människor smyga omkring, hvilka göra sig en födkrok af att plundra lik på slagfältet; dessa banditer frånrycka soldaten hans ädla svepning, hans uniform, i hvilken han kämpat och fallit. De hafva af arméen erhållit ett öknamn; man kallar dem nemligen för "korpar".

Den vakthafvande soldaten hade länge och mycket hört talas om dem. Nu såg han en lägenhet att gripa dem på bar gerning. Han var säker på att hans kamrater sofvo så hårdt, att de ej nu skulle

vakna, och sjelf låtsade han vara död. Korparne öfverlemnade sig åt sitt lofvärda förehafvande, och plundrade skoningslöst de döde. Snart kommo de fram till de sofvande.

— Halt, sade en af dem, de der hafva blifvit nedhuggna af ublanerne; förmodligen ha de velat flykta upp i träden, men ha ändå ej undgått sitt öde.

— Dumhufvud, sade en annan, du ser väl, att de sofva.

— Det tror jag icke. Hör på, kamrater der!

Ingen svarade.

— Du ser väl, att de äro döda, sade korpen. Lätom oss undersöka deras fickor.

De började nu med soldaten, som låtsat sig vara död, men som nu plötsligt ropade: "Till vapen!" och dermed väckte sina kamrater, så att ingen af röfrarne kunde komma på flykten. På ett ögonblick omringade soldaterna dem och fasthöll dem. Banditerne bundos sedermera den ene efter den andre vid ett träd och blefvo grundligt genombultade med gevärsladdstocharna. Det var en hård bestraffning, som besparade dem det tioåriga gallerstället lagen stadgar för denna förbrytelse.

Ett besynerligt ur. Den kinesiske bonden, som hvarken eger något vägg- eller fickur, mäter tiden medelst tillhjälp af ett instrument, som ingen lätt skulle kunna finna på. Han har sin urtafla i sin katts

ögon. — Han tager djuret, ser på dess pupill, och dennas olika grad af utvidgning säger honom straxt hvad klockan är, alltifrån morgonrodnaden ända till skymningen.

Pupillen drager sig, såsom bekant, tillsammans om dagen och utvidgar sig åter i mörkret. Mindre bekant är det deremot, att denna utvidgning och sammandragning följa efter hvarandra med en så stor regelmässighet hos kattsläktet, att ett öfvadt öga lätt kan skilja dagens timmar med tillhjälp af detta tecken. Om morgonen är pupillen oval, efter att om natten hafva varit rund; från morgonen till middagen sammandrager den sig, tills den nästan försvinner i ett smalt streck, och från middagen till aftonen antager den åter smånigom sin ovala form.

Härvid måste man dock anmärka, att då pupillens sammandragning och utvidgning beror på ljusets intensitet, måste t. ex. mulen luft utöfva ett visst inflytande på detta besynerliga ur, så att det likaväl som alla andra ur kan blifva underkastadt oregelmässigheter i sin gång.

Upptäcktsresa. En belgier, *Telesphore Lois*, ämnar, på förslag af brasilianska regeringen, befara Amazonfloden från källorna till dess mynning. För detta ändamål har han värfvat 64 beslutsamma äfventyrare, färdiga att jemte honom göra den 1,500 miles långa vattenresan och trotsa alla faror. Herr Lois har för kort tid sedan från Quito meddelat den kongl. belgiska akademien, att, om han skulle omkomma vid företaget, han träffat sådana anstalter, att hans handskrifter och samlingar blifva tillställda den belgiska akademien.

Helt naturligt trodde jag att det gått med honom, som med så många andra, hvilken gjort de bästa föresatser om intet.

Men som jag så der satt och började bli helt melankolisk vid tanken på den mensklige svagheten, kom en man med, som det tycktes, sin hustru och en liten flicka gående gången framåt, och stannade till min förvåning fram för grafven, der jag väntade att få se min arbetskar.

Det tycktes vara ett välmående folk, och den lilla flickan var riktigt en liten sötunge, fast hon ej kunde vara mer än på sin höjd tre år gammal.

Jag gick närmare.

Det var Löfberg och hans hustru.

— Nå, se der har jag min beskedliga herre — sade Löfberg, i det han vördnadsfullt tog af sig hatten för mig. — Det här är hustru min, och här är en liten en om vi fått i lillpullans ställe

— Och jag behöfver ej fråga, hur det har gått...?

— Herrans välsignelse har varit med oss, herre, och herrns pengar ha haft lycka med sig. Gud vare lof jag kan lemna dem åter och det med ränta. Jag är försörjd af döddar och för dotter min och hustrun blir det väl

någon råd sedan, i fall jag också inte kan lägga af någon ting stort.

— Löfberg har då mera löuande sysselsättning nu, än för fem år sedan. —

— Jag är vaktmästare nu, herre, — och det har jag brukspatron att tacka för

— Brukspatron?

— Ja, han, som hustru min tjente hos, när jag slog mina krokur för henne. — Si när han fick veta hur allt hängde ihop, och att Mörken var den som stulit silfret, för det blef upptäckt det också, så fick jag arbeta hos honom igen. Och så, när ett par år hade gått, så blef den här platsen ledig, och då fög tanken på mig att jag skulle söka den, och jag gick upp till brukspatron och bad honom följa ett godt ord för mig. Och jag fick platsen

— Nå det gläder mig hjertigen. Men säg mig — ortsatte jag efter en stund — nu bör väl den här lilla grafven...?

— Jag förstår herrns mening — och korset skulle längesen ha varit der, men jag ville invänta den här dagen. Nu skall lillpullan få ett kors, lita på det herre. — Mellertid här är —

Han förde handen till fickan och tog upp ett par sedlar.

Jag ville ej emottaga dem, men kunde likväl ej neka, ty jag ville ej göra den redlige wannen emot.

— Innan vi skiljas — började jag — har jag något på hjertat, som jag önskar att Löfberg inte tar illa upp. Mannen och hustrun logo.

— De här pengarna skall lillpullan ha — och jag stack dem med detsamma innanför skärpet på hennes klädning. — Jag ämnade dem ursprungligen till en kardus Gelle Vapen, som jag den gången försakade... Jag köpte mig en helt ovanlig kardus, — det var medvetandet af en uppoffring för min nästas skuld, och offret måtte hafva behagat den Högste väl. Jag vill, att lillpullan skall hafva dessa penningar, sätt in dem på sparbankeu — och när hon blir stor en gång och kan behöfva dem, må hon då tänka på, att det, som är af ringa värde för den ena människan, kan vara af stort värde för den andra, och att ingen gifva är ringa, om den sker med ett godt hjerta och Herren ger sin välsignelse till.

(Slut.)

